

สภาเภสัชกรรมขานรับนโยบายรัฐบาลสนับสนุนการใช้ยาจากสมุนไพรไทย จัดสัปดาห์เภสัชกรรม รณรงค์ “ใช้ยาและสมุนไพรอย่างไรให้ปลอดภัย”



สภาเภสัชกรรมขานรับนโยบายรัฐบาลสนับสนุนการใช้ยาจากสมุนไพรไทย
จัดสัปดาห์เภสัชกรรม รณรงค์ “ใช้ยาและสมุนไพรอย่างไรให้ปลอดภัย”

สภาเภสัชกรรม ผนีก องค์กรเครือข่ายวิชาชีพเภสัชกรรม จัดกิจกรรม “สัปดาห์เภสัชกรรม ประจำปี 2560” เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนไทยมีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ถูกต้องในการใช้ยาและสมุนไพรอย่างปลอดภัยในการรักษาโรค ภายใต้คำขวัญ “ใช้ยาและสมุนไพรอย่างไรให้ปลอดภัย...ปรึกษาเภสัชกร” โดยจะจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องยาและสมุนไพรในโรงพยาบาล ร้านยาและหน่วยงานบริการสาธารณสุขพร้อมกันทั่วประเทศ ระหว่างวันที่ 24-30 มิถุนายน 2560 นี้ ให้ประชาชนผู้ใช้ยา ขอรับคำปรึกษากับเภสัชกรในสถานพยาบาลหรือร้านยาใกล้บ้าน

ตามที่กระทรวงสาธารณสุข มีนโยบายส่งเสริมให้สถานพยาบาลในสังกัดทั่วประเทศ ใช้ยาสมุนไพรบำบัดรักษาโรคควบคู่กับยาแผนปัจจุบันเพราะสามารถผลิตจากสมุนไพรที่มีอยู่ในประเทศ หากคนไทยนิยมใช้สมุนไพรกันมากขึ้น จะช่วยลดการนำเข้ายาจากต่างประเทศได้ปีละหลายพันล้านบาท

ดร.ภก.นิลสุวรรณ ลีลารัตน์ นายกสภาเภสัชกรรมเปิดเผยว่า ปัจจุบันได้มีการนำยาสมุนไพรมาใช้เพื่อเป็นทางเลือกในการรักษาโรคมากขึ้น โดยมีความเชื่อที่ว่าสมุนไพรมาจากธรรมชาติ ดีต่อร่างกาย ไม่ตกค้าง และไม่ก่อให้เกิดพิษ อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นยาแผนปัจจุบันหรือยาสมุนไพร จะมีทั้งประโยชน์ในการรักษาโรค แต่ก็อาจก่อให้เกิดโทษได้ถ้าใช้ไม่ถูกต้อง ใช้ไม่ถูกกับอาการ ไม่ถูกกับโรค หรือ ปริมาณขนาดที่ใช้ไม่เหมาะสม ก็อาจเกิดอันตรายที่คาดไม่ถึงได้เช่นกัน ดังนั้น เพื่อความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพในการรักษา ผู้ใช้ยาควรยึดหลัก 5 ถูก คือ 1. ถูกคน 2. ถูกโรค 3. ถูกขนาด 4. ถูกวิธี และ 5. ถูกเวลา โดยก่อนใช้ยาหรือยาสมุนไพรทุกครั้ง ต้องอ่านฉลากยาให้เข้าใจ อ่านให้ละเอียด และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดเพื่อการใช้ยาได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะในผู้ที่ เป็นโรคเรื้อรังที่ต้องได้รับยาต่อเนื่อง เช่น โรคหัวใจ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หรือ ไขมันในเลือดสูง หากจำเป็นต้องใช้ยาสมุนไพรร่วมกับยาแผนปัจจุบัน ก็ควรที่จะปรึกษาเภสัชกร เพื่อให้เกิดความปลอดภัยมากที่สุดเพราะบางครั้ง ยากับสมุนไพรอาจมีผลกระทบกันในร่างกาย ส่งผลให้เกิดการเพิ่มหรือลดผลของการรักษา ทั้งยังอาจเพิ่มอาการไม่พึงประสงค์ ผลข้างเคียงที่ไม่เป็นประโยชน์ หรือก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายได้

ทั้งนี้ ในปัจจุบันรัฐบาลได้ส่งเสริมให้มีการใช้สมุนไพรเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการรักษาโรค โดยได้รับรองและบรรจุยาสมุนไพรไว้ในบัญชียาหลักแห่งชาติ 24 รายการ อาทิ

- กลุ่มยารักษาอาการของระบบทางเดินอาหาร ได้แก่ ยาขมิ้นชัน ยาขิง (ขับลม บรรเทาอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ) ยากล้วย ยาฟ้าทะลายโจร (บรรเทาอาการท้องเสีย) ยาชุมเห็ดเทศ ยามะขามแขก (บรรเทาอาการท้องผูก)
- กลุ่มยารักษาอาการของระบบทางเดินหายใจ ได้แก่ ยาฟ้าทะลายโจร
- กลุ่มยารักษาแผลในกระเพาะอาหาร ได้แก่ ยากล้วย
- กลุ่มยาบรรเทาอาการคลื่นไส้ อาเจียน ได้แก่ ยาขิง
- กลุ่มยารักษาอาการทางระบบผิวหนัง ได้แก่ ยาทิงเจอร์ทองพันชั่ง ยาทิงเจอร์พลู ยาบัวบกครีม ยาเปลือกมังคุด ยาพญาอคริม ยาวานหางจรเข้เจล ยาเมล็ดน้อยหน่าครีม
- กลุ่มยารักษาอาการทางกล้ามเนื้อและกระดูก ซึ่งมีทั้งยารับประทาน ได้แก่ ยาเถาวัลย์เปรียง ยาสารสกัดจากเถาวัลย์เปรียง และยาใช้ภายนอก ได้แก่ ยาพริก ยาไพล ยาน้ำมันไพล
- กลุ่มยารักษาอาการระบบทางเดินปัสสาวะ ได้แก่ ยากระเจี๊ยบแดง ยาหญ้าหนวดแมว
- กลุ่มยาแก้ไอ แก้ร้อนใน ได้แก่ ยาบัวบก ยามะระขึ้นก ยารางจืด ยาหญ้าปักกิ่ง
- ยาถอนพิษเบื่อเมา ได้แก่ ยารางจืด
- ยาลดความอยากบุหรี่ยา ได้แก่ ยาหญ้าดอกขาว

ภญ.จันทิมา โยธาพิทักษ์ ผู้ช่วยนายกสภาเภสัชกรรม ฝ่ายวิชาการ กล่าวว่า การใช้สมุนไพรร่วมกับยาแผนปัจจุบันนั้น บางอย่างสามารถใช้ร่วมกันได้ แต่ควรแจ้งข้อมูลให้กับแพทย์หรือเภสัชกรทราบทุกครั้งที่กำลังใช้สมุนไพรชนิดใดอยู่ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยมากที่สุด เพราะยาแผนปัจจุบันกับยาสมุนไพรบางชนิดอาจไปออกฤทธิ์ขัดกันหรือเสริมฤทธิ์กัน ทำให้เกิดผลข้างเคียงที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้สูงอายุที่มีโรคเรื้อรัง โรคประจำตัวซึ่งจะมีการใช้ยา วิตามิน สมุนไพร หรือผลิตภัณฑ์เสริมอาหารมากขึ้นตามไปด้วย ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุที่มีโรคเรื้อรังมักใช้ยามากกว่า 1 ชนิด และต้องใช้อย่างต่อเนื่อง เช่น โรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน หัวใจและหลอดเลือดตีบ อัมพาต-อัมพฤกษ์ ข้อเข่าเสื่อม และโรคมะเร็ง เป็นต้น ดังนั้น การใช้ยาแผนปัจจุบันกับสมุนไพรร่วมกันอาจส่งผลให้เกิดอาการไม่พึงประสงค์ได้ เช่น

- มะขามแขก เกิดปฏิกิริยากับยาขับปัสสาวะ เพิ่มการขับถ่ายธาตุโพแทสเซียมจนเกิดภาวะโพแทสเซียมในเลือดต่ำ อาจเกิดอาการกล้ามเนื้อล้า ตะคริว และหัวใจเต้นผิดจังหวะได้
- ขิง แปะกัวย เกิดปฏิกิริยากับยาด้านการแข็งตัวของเลือด และยาลดการเกาะกลุ่มกันของเกล็ดเลือด ทำให้เลือดเหลวและแข็งตัวช้าเกินไป ถ้าเกิดมีแผลเลือดออก จะเสียเลือดมาก
- ขมิ้นชัน เกิดปฏิกิริยากับยารักษา มะเร็งทำให้ฤทธิ์ต้านมะเร็งของยาลดลง
- โสม เกิดปฏิกิริยากับยาที่ใช้รักษา มะเร็ง ทำให้เพิ่มอาการข้างเคียงไม่พึงประสงค์ของยา เช่น พิษต่อตับ
- ในบางรายการ สมุนไพรจำพวกกระเทียม มะระขึ้นก หรือ กระเจี๊ยบแดง ร่วมกับยารักษาโรค อาจเสริมฤทธิ์กัน ทำให้ความดันโลหิต หรือน้ำตาลในเลือดต่ำกว่าปกติได้ ผู้ป่วยอาจมีอาการวูบ หน้ามืด วิงเวียนศีรษะ มือสั่น ใจสั่น

ได้ เป็นต้น

“สมุนไพรนอกจากจะมีประโยชน์ในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บแล้ว ในทางตรงกันข้าม หากใช้ไม่ถูกต้องอาจมีโทษและอันตรายได้ เช่น โรคไขมันในเลือดสูง เบาหวาน และความดันโลหิตสูง ซึ่งเป็นโรคเรื้อรังที่ไม่สามารถรักษาให้หายขาด ทำได้เพียงบรรเทาอาการและป้องกันโรคแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น และหากเป็นโรคที่ยังพิสูจน์ไม่ได้แน่ชัดว่ารักษาด้วยสมุนไพรแล้วได้ผลดี ก็ควรหลีกเลี่ยงการใช้สมุนไพรนั้น และควรรักษาด้วยยาแผนปัจจุบันไปก่อน” ญ.

จันทิมา กล่าวเสริม

ฉะนั้นสิ่งสำคัญในการใช้ยาและยาสมุนไพรคือ การอ่านฉลากยาให้ละเอียดถี่ถ้วน เพื่อให้สามารถใช้อย่างถูกคน ถูกโรค ถูกขนาด ถูกทางหรือถูกวิธี และถูกเวลา ควรเลือกซื้อยาสมุนไพรจากร้านยาคุณภาพที่มีใบอนุญาตและมีเภสัชกรประจำ และสินค้านั้นต้องมีเลขทะเบียนตำรับยา บรรจุอยู่ในสภาพที่ดี ไม่ชำรุด นอกจากนี้ก่อนซื้อยาสมุนไพร ควรดูฉลากยาทุกครั้ง เช่น ชื่อยา เลขทะเบียนตำรับยา อ.ย. ปริมาณของยาสมุนไพรที่บรรจุ เลขที่ หรืออักษรแสดงครั้งที่ผลิตชื่อผู้ผลิต และสถานที่ผลิตยา วัน เดือน ปี ที่ผลิตและหมดอายุของยา ไม่ควรซื้อยาสมุนไพรจากแผงขายตามท้องตลาด หรือแบบแบ่งขาย เพราะอาจเสี่ยงที่เป็นยาสมุนไพรที่ไม่ได้มาตรฐาน มีการปนเปื้อนของเชื้อจุลินทรีย์ ตามมาด้วยผลเสียต่อร่างกาย ดังนั้นหากมีปัญหาเรื่องยาและสมุนไพร วางใจเภสัชกร

สำหรับประชาชนที่สนใจ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมชมนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับยาและสมุนไพร พร้อมทั้งขอรับเอกสารและปรึกษาเรื่องยาและสมุนไพรกับเภสัชกรได้ ในพิธีเปิดโครงการสัปดาห์เภสัชกรรมได้ในวันเสาร์ที่ 24 มิถุนายน 2560 เวลา 11.00-17.00 น. ณ ลานอีเดน 3 ชั้น 3 ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือร่วมกิจกรรมการให้ความรู้เรื่องยาและสมุนไพรในโรงพยาบาล ร้านยาและหน่วยงานบริการสาธารณสุขพร้อมกันทั่วประเทศ ระหว่างวันที่ 24-30 มิถุนายน 2560 นี้ ผู้ที่มีปัญหาเรื่องการใช้ยา ขอรับคำปรึกษากับเภสัชกรในสถานพยาบาลหรือร้านยาใกล้บ้าน

สื่อมวลชนต้องการข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ

คุณนุษา (นุช) หรือ คุณชลิยาพันธุ์ (กีฟฟู) โทร. 02 718 3800-5 ต่อ 141/144 หรือ 085 803 6222